

Színház és Művészet

A színház heti műsora:

Csütörtökön délután rendkívül mérsékelt helyárrakkal: A cigányprimás.
Csütörtökön este: A hid. Bérlet B. 14.
Pénteken: A madarász. Premierbérlet B. 15.
Szombaton délután ifjúsági előadás: A szerelem és a halál játéka.
Szombaton este: A madarász. Bérlet A. 15.
Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal: Egy éj Velencében.
Vasárnap este: A madarász. Bérletszűnet.

Színházjegyét a DELMAGYARORSZAG jegyirodájában telefonon is megrendelheti. (Telefonszám 306).

A hid.

A hid tudvalevőleg szimbolikus címe Herczeg Ferenc új drámájának, mely négy hatalmas vásznon bemutatja a legnagyobb magyar történelmi szerepét és jelentőségét. Hozzátehetjük, nemcsak azzal a művészi erővel és sikerrel, hogy mi volt a történelem, hanem részben azzal is, hogy mit jelent minden időkben a mi történelmünk számára Széchenyi István élete és munkássága. Az egyik esztétikai iskola szerint ebben kulminál a történelmi dráma tökéletessége. Annak, hogy Herczeg nem teljesen érte el ezt a tökéletességi fokot, egyellen magyarázatát találjuk. Mintha nagyobb előszeretettel és aprólékosággal mélyedt volna el a kor megismerésébe és rajzába, mint Széchenyi életébe és annak megrajzolásába. El is érte azonban, hogy korrajza igazán művészi erejű, tökéletes és teljes. Az első felvonásban megismerjük a Széchenyivel szembenálló konzervatív nemesi tábornak minden újítástól való rideg tartózkodását. A második felvonás élettelen ecsetvonásokkal rajzolja meg a jurátusok életét és azt a lelkesedést, amely Széchenyit és Kossuthot övezte. A harmadik az akkori társadalom mindig csak léhaskodó, kizárólag társasjátékozást és táncolást értő mutatója be, amelynek nincs semmi közössége kora nagy eszméi áramlataival s amely természetesen nem tudja megérteni Széchenyit s minden jóitól elrugaskodott rebellisnek tartja Kossuthot. A negyedik felvonás a szabadságharc előtt közvilágnál lejátszódott események rajzát adja, igazán tömören és részben kulcsot nyújtva a később történt események egy részének megértéséhez.

Ezek azonban mind csak háttéri színek, pasztikusan valamennyi vásznon Széchenyi alakja domborodik ki, három vásznon pedig Kossuthé is, az első is, noha — épp úgy, mint a harmadik felvonásban — a színen nem jelenik meg. Igen sikerült a lelkes és becsületes Wesselényi báró rajza és helyes írói mérséklettel meg finomsággal ecsetelni a szerző Széchenyi és Zichy Károlyné egymás iránti való ismert gyöngéd és tisztá szerelmét. Minden, a mi ezeken kívül van a darabban, Herczeg ismert írói kiválóságai javított kiadásban.

Nagyfontosságú azonban, hogy szerintünk A hid Herczeg drámáiról munkásságában a harmadik kor kezdete. Azt hisszük, Supka Géza írta valahol, hogy az irodalomtörténelem két fő le Herczeg Ferencel kell majd számolni. Az egyik az 1900 előtti, a másik az 1900 utáni. A hiddal azonban elének lépett a harmadik Herczeg Ferenc, akit ennek a drámájának a megírására épp úgy aktuális politikai események inspirálhattak, mint az akkori parlamenti konstrukció hatása alatt, az általános politikai és társadalmi bomlásról rettegve — ezek saját szavai — írta a Bizáncot, mint — színén saját szavai szerint — a bolsevizmus hajnalhasadásának idejében tiltakozású a nemzetietlen iránynyal és a területi kérdésben tapasztalható közömbösséggel szemben megírta A fekete lovast. A hid annak a Herczeg Ferencnek a munkája, akit kiábrándítottak egy hitéből a 19. század történelmi események. A hid egy új Herczeg profilját tárja elé, mely a legutóbbi évek eseményeinek hatását illetően nagy vonásokban hasonlatos Szabó Dzsózsefhez s amely azt, akit ábrázol, a progresszív eszmék új, de máris intim barátjának mutatja. A hidon, mondja a darabban a szerző, Európa s vele a 19. század fog átjárni Pesire és Budára. A hid, mondja a lelki összeomlás előtt Széchenyi, a Magyarország újítását megelőzően kitermelt többi nagy gondolat metafizikai kapcsolata. A hidban sokszor valóságos dühöngnek, pedig ez Herczegnél ritka jelenség, a hatalmas eszmék. Nem tehetünk róla, egyik-másik részleténél a kon-

servatívokat és reakciókat pocskondiázó Ady jüleit eszünkbe. Mindezt a legkisebb fenntartás nélkül állítjuk. Ha tévedtünk volna, nem ellenünk bizonyítana, hanem a progresszív eszméknek amellől az átfogó ereje mellett, a mely történelmi események művészi boncolgatásának és költői megörökítésének az új a haladás mellé kényszerítettnek tünteti fel az íróit.

A színház helyesen cselekedett, amikor színt bemutatni ezt a színdarabot, amelynek irodalmi jelentősége tehát nemcsak abban van, hogy Herczeg legjobb történelmi drámája, hanem abban is, hogy az író pályáján az első munka egy új kor küszöbén. Az előadás és a rendezés több fogyatékoságot mutatott, amit azzal a lélekölő irammal magyarázunk, amire a társulatot rákényszeríti a legjobb drámai előadások iránt is mutatkozó közöny. Ezek a hibák azonban bizonyára mind lefödve maradnak a második előadáson. Kizárólag a magunk igazolására említenek meg egyetlen esetet. Crescencia azt mondja Széchenyinek, hogy hallod, még tart a történelem? Mi a nézőtér nem hallunk egyetlen történelmi hangot sem. Teljesen háttérbe szorulnak azonban az ilyen tünetek az általános buzgalom és egyesek kiválósága mellett. Baróthy Széchenyije nem volt egységes alakítás, de a döntő jelenetekben lélekien teljesen indokolt volt a felfogása és művészi a játéka. Gondát, Kossuth szerepében, megtapasztalt. Kaszab Anna szép Crescencia volt, a játéka pedig tökéletesedik. Herczeg szépen, meggyőzően beszélt, de játéka nem mutatta Wesselényi egyetemes ismert tulajdonságát sem. Sikertelen szerepeltek Harsányi, Szécsényi, Bilicsi és falit, hogy Trillap Ilonka igen szépen megálta a helyét kis szerepében.

A bemutatót telt ház nézte végig, mely lelkesen tapasztalt a színdarab kiemelkedő részeinek és az előadókak.

* Schlamadinger Erny zongoraestje. Fiatal, ábrándos kedélyű pianista lépett színdarab a pódiumra, arcan valami megmerevedett gyermekieséggel, amelyet csak néha szab át a keresztfutó izgalom, különben szinte hihetetlennek látszik korának Sturm und Drangba illő periódusában az a kiegyenlített nyugalom, amely lényét betölti. Ugy írjuk: betölti, mert annyira egyenlően sajátja a derűs világnézet, a viharzó emóciók nélkül való művészi szemlélet, hogy játéka minden részletében, a légkörben, amelyet maga körül teremt, ez a nyugalom van. Feltétlenül tehetség, a ráteremtés minden készsége megvan benne, amellől szereteremtő a felfogása, az a szinte naiv egyszerűség, amivel a legsúlyosabb problémákat látja, érzi, felfogja és visszaadja. Van ebben valami báj, nemcsak a külső, hanem a művészi is éri a látszat és egészen biztos, ha az élet egyszerű a keményebb oldalát fordítja felé, még több, acélosabb erő fog kitermelődni ebből a csupamosoly lélekből. A bravuros, tiszta, nagyszerű technikája minden magasabbrendű szerepre predestinálja, csak kissé jobban a mélyére kellene nézni az életnek, de úgy, hogy ne csak nézője legyen az előtörpülő, örök változó konyaságnak, hanem látóvá is — ez emeli a művészt minden más ember fölé. Műsorát gondolat, műveléssel válogatta össze. Mozart: Fantázia c-mollban hangszíneket hozott, amelyeknek kifejezési eszközei mindenben időtök azt a stílust, amelyben megtalálja magát. Beethoven késői szakkaszának nehéz és bonyolult szonátái közül az a-durt játszotta. Schlamadinger Erny megmutatta, hogy bírja ezt az iramot is, habár az érdes havas ormokat a líra szelíd légyságával vonja be, mégis nagy érdeműt kell írni, hogy megadja a legnagyobb műveknek is a megértés és átélés hatását. Glaszov: Gavotte, Scriabin: Nocturne balkézre, Sgambatti: Gavotte, Schumann: Tausig: Der Contrabandist egytől-egyig finom hangulatosságuk révén mutatták a művésznő költői elgondolását. Liszt: Liebestraum és Heroischer Marsch-ában a két mű ellentétes tartalmát a tempónak és az iránynak megfelelően tudta kifejezni. Itt ismét gazdag technikai tudását kell dicsőíteni, amelynek sokrétű változatosságával szint tudott vinni játéka. A fiatal művésznő nagy tapssal ünnepelte a nagyszámu hallgatóság. I. v.

* Kubelik holnapi hangversenye a Mozi-ban, fűtött terem, megfelelő számu ruhátár áll a közönség rendelkezésére. Tekintettel a pontos kezdésre (9 óra) és az előre látható zsúfolt házra, kérik a közönség, hogy helyeit időjében foglalja el.

* Ma délután rendkívül mérsékelt helyárrakkal: A cigányprimás. Ma délután Kálmán Imrénének gyönyörű muzsikája operettje, „A cigányprimás”, a csütörtök délutáni rendkívül olcsó helyárrak mellett kerül színre. A főszerepeket az operett-társulat legjobbjai játsszák. Helyárrak 3000 koronától 18.000 koronáig.

* A hid. A szegedi színház nagy eseménye Herczeg Ferenc legújabb történelmi színdarabjának tegnap esti bemutatása. A színházat zsúfolásig megtöltötte a közönség, ezzel is dokumentálva hazánk világhírű nagysága iránti osztatlan szeretetét és ragaszkodását. Ma este másodszor kerül színre ez az értékes és tanulságos remekmű, melyet Herczeg Ferenc kizárólag csak Szeged városának engedélyezett előadásra. Baróthy főrendező vezetése mellett a premier szereposztásában a mai előadáson is a társulat színé-java vesz részt.

* A Madarász. A színház operettgyűjtése nagy ambícióval, a régi operettek iránti rajongással készül a „Madarász” felújítására, melyet az eddigi érdeklődést tekintve, egész Szegeden mindenütt sokkal nagyobb szeretettel várnak, mint egy egészen új bemutatást. A „Madarász” meg is érdemel minden érdeklődést, mert nemcsak hangulatos témája és egységes cselekménye, hanem klasszikus muzsikája és már a közönségben élő melódiai is magasán kiemelik korának legjobb operettjei közül is. A főszerepekben az operett-társulat csaknem minden egyes tagja csupa hálás feladatokhoz jut és bizonyosra vehető, hogy a színház a „Baba” és a „Bolond” nagysikerű felújítása után ezidei sikereinek a számát a „Madarász” felújításával szaporítani fogja.

* A madarász péntek, szombat és vasárnap este van műsoron.

* Szombaton délután ifjúsági előadás: A szerelem és a halál játéka. Romain Rolland világhírű és világsikereiben gazdag történelmi drámája a francia forradalom idejéből, szombaton délután ifjúsági előadásul kerül színre. A vezetőszerepeket Kaszab Anna, Baróthy, Gonda, Harsányi, Herczeg, Falus, Ladomerszky és Feleki Klári játsszák.

* Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal: Egy éj Velencében. Strauss János gyönyörű muzsikája csendül fel vasárnap délután a színházban. Az „Egy éj Velencében” főszerepeit ezúttal is Kolbay Ildikó, Trillap Ilonka, Várhalmi Irén, Fenyves, Sugár, Szécsényi, Bilicsi, Herczeg és Rogoz játsszák.

* A jövő színházi hét színdarabja: Alexandra. Bemutató előadása szerdán, február 24. én.

Radió

HOVATVEZETŐ: SZÖLLÖS KÁROLY.

A nagyobb leadóállomások mai műsora.

Február 18, csütörtök.

(A városnév utáni szám: hullámhossz.)

Budapest 546. (2 kw.) Délelőtt 9.30 órakor: Hírek, közgazdaság. 10.30 órakor: Felolvasás. 11.30—11.45 óráig: Singer Ibolya hegedűművész, zongorán kíséri Polgár Tibor zeneszerző. Délután 12.30 órakor: Hírek, közgazdaság. 1.30 órakor: Zongorán tánczene. 2.30 órakor: Felolvasás. 3 órakor: Hírek, közgazdaság. 4 órakor: Gárdos Kornélia szaval. 4.43 órakor: Ifj. Gonda Béla író előadása. (Szécsényes asszonyok, bolondos divatok, II. rész). 5.30 órakor: Zenekíséreti átvitel: Balassa Kálmán művésznevelőkének zenekari hangversenye a Zeneművészeti Főiskolából. Este 8.30 órakor: Olasz ária-est. Vinkovich László olasz operából áriákat énekel. Sándor Maery operatársnő Rosini: Seviliai borbélyból Rozina áriáját és Verdi: Aiarcosbájjából az Apród áriát énekel. Zongorán kíséri tanára: Erényi R. Antal ének-mester. 10 órakor: Tánczene.

Bécs 530 és 590. (5 kw.) Délelőtt 11 órakor: Hangverseny. Délután 4.15 órakor: Hangverseny. Este 7.10 órakor: Esperanto. 7.40 órakor: Angol nyelvóra. 8.15 órakor: Egy évszázad a vidám bécsi zenéből.

Berlin 505. (1 kw.) és 576. (4.5 kw.) Délután 4.30—6 óráig: Hangverseny. 8.30 órakor: A katasztrófa, rádióregény. 9—10 óráig: Hangverseny. Valcertől a simlign. 10.30—12 óráig: Tánczene.

Boroszlo 418. (1.5 kw.) Délután 5—6 óráig: Valcertől. Este 7.30—8.15 óráig: Lengyel nyelvóra. 8.25 órakor: Kamarazene. (Haydn, Graener, Reger). 10—10.50 óráig: Népdalok lantkísérettel.

Hamburg 392.5. (1.5 és 10 kw.) Délután 4.15 órakor: Fall Leó operettjei. 5 órakor: Hangverseny. Este 7 órakor: Spanyol nyelvóra. 8 órakor: Pim-pinone und Vesbetta, bohózat. 9.30 órakor: Dales.

Königsberg 463. (1+1 kw.) Délután 4.15—6 óráig: Hangverseny. Este 8.10 órakor: Die Anna-Lise, vígjáték 5 felvonásban. 9.45—11 óráig: Hangverseny.

Lipce 452. (1.5 kw.) Délután 4—5.30 óráig: Hangverseny. Este 8.15 órakor: Szép Heléna. Offenbach operettje 3 felvonásban.

München 485. (1.5 kw.) Délután 4.30 órakor: Hangverseny. Este 8 órakor: Sepp-Summer-est. Dalok lant- és gitárkísérettel.

Münster 410. (3 kw.) Délután 5—6 óráig: Dalok lantkísérettel. Este 8—8.30 óráig: Spanyol nyelvóra.

Prága 368. (1 kw.) Délután 5—6 óráig: Sextett. 6.15 órakor: Német leadás. Este 8.3 órakor: Szólóhangverseny. 9 órakor: Kamarazene.

Brinn 750. (0.5 kw.) és 521. (2.4 kw.) Este 7—8 óráig: Zenekari hangverseny. 8.10—9 óráig: Énekari hangverseny.

Róma 425. (2 kw.) Délután 5.10 órakor: Zene. 5.30 órakor: Felolvasás. 6 órakor: Jazz-band. Este 8.40 órakor: Részletek az Acqua cheta operettből.

Páris 458. Délután 5.45 órakor: Gyermekóra. Este 8.15 órakor: Esperantó hírek. 9.45 órakor: Hangverseny. Irodalmi szemle.

London 335 (2.5 kw.) és Daventry 1600 (25 kw.) Délután 2 órakor: Zene. 4.15 órakor: Képek Anglia történetéből. 5.15 órakor: Teazene. Este 8.15 órakor: Edvard Isaak zongorán játszik Beethoven-darabokat. 9 órakor: Varieté program. 9.45 órakor: Hangverseny. 11 órakor: Előadás. Hírek. 11.30 órakor: Tánczene.